

Második óra

Téma: számok, köszönési formák

Nyelvtani rész: kérdő mondat

Nyelvtan + gyakorlatok:

Kérdő mondat:

Mint ahogy a magyarban, a finnben is két fő kérdéstípus létezik:

1. kiegészítendő kérdés

Ezekben a kérdő mondatokban a mondat elején valamilyen **kérdőszó** szerepel.
Például: *Kuka sinä olet?* (Ki vagy te?)

Fontosabb kérdőszavak:

Kuka? (Ki?)	Miten? (Hogyan?)
Mikä? (Mi?)	Millainen? (Milyen?)
Mitä? (Mit?)	Milloin? (Mikor?)
Missä? (Hol?)	Kenen? (Kié?)
Mistä? (Honnan?)	Kuinka? (Hogyan?/Hány?/Mennyi?)
Mihin? / Minne? (Hová?)	Kumpi? (Melyik?)

2. eldöntendő kérdés

Erre a kérdéstípusra *Igen/Nem* válasz adható. A finnben az eldöntendő kérdéseket **-ko/-kö** partikulával alkotják, amelyet bármelyik mondatrészhez hozzákapcsolhatunk, attól függően, mit szeretnénk kihangsúlyozni.

Például: *Tuletko sinä huomenna?* (Jössz holnap?)
Huomennako sinä tulet? (Holnap jössz?)
Sinäkö tulet huomenna? (Te jössz holnap?)

Eldöntendő kérdő mondatot nemcsak állító, hanem tagadó mondatból is alkothatunk: *Hän on nuori.* (Ő fiatal.) – *Onko hän nuori?* (Ő fiatal?)
Hän ei ole nuori. (Ő nem fiatal.) – *Eikö hän ole nuori?* (Ő nem fiatal?)

Ilyenkor a tagadó segédigéhez kapcsoljuk a **-ko/-kö** partikulát, és ez a mondat elejére kerül.

A kérdő mondat intonációja a finnben megegyezik a kijelentő mondatéval, tehát nincs kérdő hangsúly.

1. gyakorlat: alakítsd át a következő kijelentő mondatokat eldöntendő kérdő mondatokká! Mindig az igéhez kapcsolod a **-ko/-kö** partikulát!

Te olette virolaiset.	(Ti észtek vagytok.)	-
Hän on kotona.	(Ő otthon van.)	-
Minä asun Helsingissä.	(Helsinki-ben lakok.)	-
Me menemme asemalle.	(Az állomásra megyünk.)	-
Sinä istut huoneessa.	(Te a szobában ülsz.)	-

He syövät leipää.

(Ök kenyeret esznek.)

-

Számok:

1	yksi	11	yksitoista
2	kaksi	12	kaksitoista
3	kolme	13	kolmetoista
4	neljä	20	kaksikymmentä
5	viisi	21	kaksikymmentäyksi
6	kuusi	22	kaksikymmentäkaksi
7	seitsemän	35	kolmekymmentäviisi
8	kahdeksan	47	neljäkymmentäseitsemän
9	yhdeksän	100	sata
10	kymmenen	111	satayksitoista

222	kaksisataakaksikymmentäkaksi
1000	tuhat
1563	tuhatviisisataakuusikymmentäkolme
2000	kaksituhatta
2365	kaksituhattakolmesataakuusikymmentäviisi
100000	satatuhatta
1000000	miljoona
2000000	kaksi miljoonaa

- Tehát 1-től 10-ig meg kell tanulni a számokat.
- 11-től 19-ig leírjuk a számot, és hozzákapcsoljuk a **toista** elemet.
- 21 felett először leírjuk hány tízes, majd hány egyes. 21, vagyis 2 tízes, 1 egyes.
- A tíz **kymmenen**, ha egynél több van belőle, akkor **kymmentä** alakot írunk.
- A száz az **sata**, de ha több van belőle egynél, akkor már a **sataa** alakot használjuk.
- Az 1000 a **tuhat**, de ha egynél több van belőle, a **tuhatta** elemet használjuk.
- A 1000000 **miljoona**, de ha egynél több van belőle, akkor a **miljoonaa** alakot használjuk.
- A finn számokat mindig egybeírjuk, bármilyen hosszú alakot kapunk is így. Természetesen, ha nem fér ki a szám, nyugodtan elválaszthatjuk a szótagokat.
- Ha valamiből egy van, mint ahogy a magyarban, a finnben sem kell kiírni. Például *egyszáz* helyett, mi *százat* mondunk, a finnek pedig *yksisata* helyett csak *sata* alakot használnak.

2. gyakorlat: írd le a következő számokat finnül!

18
54
79
113
167
245
689
1001
3456
8567
145243

3. gyakorlat: mely számokat jelentik a finn leírások?

kahdeksankymmentäneljä
kuusituhattakolmetoista
neljäsataseitsemänkymmentä

kuusi
satakymmentuhattaviisikymmentäkaksi
kuusimiljoonaakaksisataayhdeksäntoista
neljätuhattakahdeksansataakaksikymmentäkolme
seitsemänkymmentä

Köszönési formák:

Hei!	Szia!
Moi!	Helló!
Terve!	Szervusz!
Heippa!/Moikka!	Szióka! (fiatalokra jellemző a használata)
Hyvää huomenta!/Huomenta!	Jó reggelt!/Reggelt!
Hyvää päivää!/Paivää!	Jó napot!/Napot!
Hyvää iltaa!/Iltaa!	Jó estét!/Estét!
Hyvää yötä!	Jó éjszakát!
Näkemiin!	Viszontlátásra!
Nähdään!	Viszlát!
Nuku hyvin!	Aludj jól!
Kuulemiin!	Viszonthallásra!
Hei hei!	Szia! (elköszönéskor kétszer mondják, találkozáskor egyszer)
Moi moi!	Helló! (elköszönéskor kétszer mondják, találkozáskor egyszer)
Hauska tutustua. Samoin.	Örvendek a találkozásnak! Szintűgy. (ha nem akarod megismételni, amit a másik mondott, ezt is mondhatod)
Miten menee?	Hogy megy?/Mi újság?
Hyvin, kiitos.	Jól, köszí.
Hyvin.	Jól.
Ihan okei.	Elég jól.
Ei kovin hyvin.	Nem olyan jól.
Mitä kuuluu?	Hogy vagy?/Mi újság?
Kiitos hyvää.	Köszí, jól.
Eipä erikoista.	Semmi különös.
Vähän huonoa.	Kissé rosszul.
Ei kovin hyvää.	Nem olyan jól.
Olen vähän väsynyt.	Kissé fáradt vagyok.
Entä sinulla?	És te (hogy vagy)?/Neked (hogy megy)?

Ismerkedő kérdések:

Mikä sinun nimesi on?	(Mi a neved?)
Kuinka vanha sinä olet?	(Hány éves vagy?)
Minkämaalainen sinä olet?	(Milyen nemzetiségű vagy?)
Mitä kieltä sinä puhut?	(Milyen nyelven beszélsz?)
Mistä sinä olet kotoisin?	(Honnan származol?)

Minta a válaszokra:

Minun nimeni on Brigitta.	(Az én nevem Brigitta.)
Minä olen kaksikymmentaneljä vuotta vanha.	(Én 24 éves vagyok.)
Minä olen unkarilainen.	(Én magyar vagyok.)
Minä puhun unkaria, englantia ja suomea.	(Magyarul, angolul és finnül beszélek.)

4. gyakorlat: dolgozzatok párban, és alkossatok párbeszédet, amelyben a köszönési formákat, illetve az előbb tanult kérdéseket-válaszokat használjátok!

Finn kultúra:

- A **XII. században** Finnországot önálló tartományként Svédországhoz csatolták, ezáltal a nyugati egyház részévé vált.
- A svéd király, **Gustav Vasa** idején az országot elérte a reformáció.
- **Mikael Agricola** a finn irodalmi nyelv megteremtője. 1548-ban fordította le anyanyelvére az Újtestamentumot.
- **1640-ben** nyitotta meg kapuit az első egyetem, **Turkuban**.
- A nagy északi háború után (1700–1721) Finnország keleti részei Oroszországhoz kerültek.
- **1809-ben** Finnországot nagyhercegségként az Orosz Birodalomhoz csatolták. A külügy és a hadügy Oroszországhoz tartozott. **I. Sándor** uralkodása idején a főváros Helsinki lett, és az egyetemet is áttették ide, ezzel is hangsúlyozva a svédektől való eltávolodást.
- Az **1860-as években** a finn nyelv a svédvel egyenrangú hivatali nyelvvé vált, és bevezették az önálló finn pénzt, a **márkát** is.
- **1906-ban**, Európán belül Finnországban először, a nők is választójogot kaptak.
- **1917. december 6-án** Finnország függetlenné vált.
- 1919-ben az ország első elnökévé **K. J. Ståhlberget** választották.
- A második világháború után Finnország elveszítette északi kikötőjét, **Petsamót**, valamint a **karjalai** területei egy részét. Súlyos háborús jóvátétel megfizetésére kötelezték.
- **1952-** olimpia Helsinkiben.
- **1955-** Finnország belépett az ENSZbe.
- **2000 tavaszán Tarja Halonen** személyében elsőként került az ország élére női köztársasági elnök.

Szorgalmi feladat:

Írd be betűkkel a szövegbe a zárójelben megadott számokat!

Olen ..... (25) vuotias. Äitini on ..... (56) vuotias. Isäni on ..... (62) vuotias. Riholla on ..... (1) sisko ja ..... (2) veljeä. Hänen tyttöystäväsä on ..... (19) vuotias. Viikossa on ..... (7) päivää. Vuodessa on yleensä ..... (365) päivää. Joulukuussa on ..... (31) päivää. Helmikuussa on joko ..... (30) tai ..... (29) päivää. Tallinnassa on noin ..... (500 000) asukasta.

Írj a válaszok mellé megfelelő kérdést?

Minä olen Jaakko. -
 Olen 43. -
 Olen suomalainen. -
 Puhun englantia. -

2. óra szószedete:

huomenna	holnap
tulla	jönni
nuori	fiatal
virolainen	észt (nemzetiségű)
asema	állomás
istua	ülni
huone	szoba
leipä	kenyér
nimi	név
kieli	nyelv
kotoisin jostakin	származni valahonnan
Kuka?	Ki?

Mikä?	Mi?
Mitä?	Mit?
Missä?	Hol?
Mistä?	Honnan?
Mihin?/Minne?	Hová?
Miten?	Hogyan?
Millainen?	Milyen?
Milloin?	Mikor?
Kenen?	Kié?
Kuinka?	Hogyan?/Hány?/Mennyi?
Kumpi?	Melyik?

+ számok és köszönési formák